

12 januari 2025

Nehemia naar Jeruzalem gestuurd

Nehemia 1:1- 2:10

Thema: Geraakt!

Doel

De kinderen ontdekken dat Nehemia geraakt wordt door het verdriet en de nood van de teruggekeerde Joden.

Toelichting

Nehemia is vertrouweling van de Perzische koning Artaxerxes. Hij heeft een belangrijke functie. Dan vertelt zijn broer Chanani dat het slecht gaat met de naar Juda teruggekeerde ballingen. Jeruzalem ligt nog steeds in puin en zij worden bespot. Nehemia vindt dat verschrikkelijk. Hij wil en moet iets doen. Nehemia weet dat Israël Gods volk is en vraagt Hem dus om hulp. Maar hij doet meer dan bidden. Nehemia vraagt de koning om hem naar Jeruzalem te zenden om de stad te herbouwen. Geen mooie baan meer in het paleis, maar een onzeker avontuur op de puinhopen.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: Op reis om te helpen

Richtlijnen: Vandaag horen we een verhaal over Nehemia. Hij is een belangrijke knecht van de koning in Perzië. Zijn broer komt op bezoek en vertelt een verdrietig verhaal. Het gaat niet goed met de Joden. Alles is kapot: de huizen, de stadsmuur en de akkers. Nehemia gaat met zijn verdriet naar de koning. Hij vraagt of hij op reis mag naar Jeruzalem. Ze hebben hem daar nodig. Hij wil graag helpen om het land weer mooi te maken en de muren van de stad Jeruzalem op te bouwen. De koning vindt het goed en Nehemia gaat. Hij weet dat het heel moeilijk zal worden, maar hij moet gaan helpen.

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: Ik moet gaan helpen

Richtlijnen: Vertel een verhaaltje over een kind dat, geraakt door een filmpje over een ongeluk of ramp vindt dat het iets moet doen: een beetje zakgeld geven, statiegeldflessen verzamelen om te helpen. Zo'n kind komt in actie, uit medelijden. Nehemia krijgt bezoek van zijn broer Chanani, die hem het trieste verhaal van de teruggekeerde ballingen in Juda vertelt. Jeruzalem ligt nog steeds in puin en ze worden bespot. Nehemia zit ervan in de put, dagenlang. Hij voelt dat er iets moet gebeuren en dat hijzelf daarvoor zijn best moet doen. Niet blijven werken in het Perzische paleis, maar op reis om te helpen.

Eerst vraagt Nehemia de God van Israël, in wie ook hij gelooft, om hulp. Israël is toch Gods volk? Laat God hem dan helpen om de Perzische koning zover te krijgen dat hij in Jeruzalem aan het werk kan. Dat lukt: Nehemia krijgt aanbevelingsbrieven voor de gouverneurs, toestemming om hout te kopen en beveiliging op zijn reis.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Geraakt!

Richtlijnen: Laat de jongeren een spotje zien van een hulporganisatie. Waarom zouden juist deze beelden worden getoond? De bedoeling is dat wij geraakt worden door de ellende van een ander en daardoor iets willen geven. Hetzelfde kan gebeuren als je iets onrechtvaardigs in jouw omgeving ziet. Je vindt dat je iets moet doen en komt in actie. Hebben de jongeren wel eens geld gegeven of tijd opgeofferd om een ander te helpen?

Nehemia heeft een topbaan aan het Perzische hof. Dagelijks ontmoet hij de koning. Als hij het verhaal van zijn broer Chanani hoort over de puinhopen van Jeruzalem en de vernedering van zijn volk, is hij geraakt. Dat mag zo niet! Ook ziet Nehemia het als een boodschap van de HEER. Hem vraagt Nehemia om raad en hulp. 'Mag ik er iets aan gaan doen? Wilt U mij helpen om voor uw volk in nood op te komen? Nehemia geeft zijn mooie baan op. Hij reist af om zijn vaderland weer op te bouwen. Met toestemming van de koning in opdracht van God.

Zou God, als jij iets ellendigs ziet waardoor jij geraakt wordt, daardoor aan jou kunnen vragen om iets te doen? Voor die ander? Maar ook voor Hem?

Extra bijbelgedeelte: Matteüs 14:13-14 en 20:29-34

(Jezus voelt medelijden als Hij zieken en gehandicapten ziet. In oudere vertalingen staat: Hij werd met ontferming bewogen. Hun nood raakt Jezus en Hij doet er iets aan, in Gods naam.)

Auteur: DW

Inleidende opmerkingen bij het bijbelboek Nehemia

Om het bijbelboek Nehemia en het optreden van deze bijzondere ‘bouwmeester’ te begrijpen, moeten we een paar omtrekkende bewegingen maken. De geschiedenis van Nehemia is niet te verstaan zonder die van Ezra. Ook zijn beide bijbelboeken nauw verweven. Hieronder daarom eerst iets over de achtergrond van zowel Ezra als Nehemia. Daarna aandacht voor het verhaal van Ezra dat in de huidige bijbelse samenhang aan Nehemia’s optreden voorafgaat, maar dit ook deels overlapt. In de derde paragraaf richten we ons specifiek op Nehemia, hoewel we ook dan Ezra dus weer tegenkomen. Ingewikkeld genoeg? Hoogleraar A.S. van der Woude noemde de relatie (en volgorde) tussen het optreden van Ezra en Nehemia ‘een van de moeilijkste problemen waarvoor de oudtestamentische wetenschap zich gesteld ziet’. Daar zullen we het mee moeten doen. Het doet niets af aan de constatering dat deze toch wel onderbelichte bijbelboeken veel rijke stof bevatten voor vertelling en verkondiging. Daaraan besteden we aandacht in een laatste paragraaf in deze ‘inleiding’.

De achtergrond van Ezra en Nehemia

Door de meeste bijbelwetenschappers wordt het boek Nehemia gezien in nauwe samenhang met de boeken Ezra en 1-2 Kronieken. Samen vormen deze boeken een opeenvolgend en deels overlappend geschiedverhaal. In sommige oude bronnen en handschriften (bijvoorbeeld de Griekse vertaling van het Oude Testament) vormen Ezra en Nehemia één geschrift. In de Hebreeuwse bijbel staan ze wel los van elkaar, maar vinden we ze voorafgaand aan 1-2 Kronieken, terwijl je vanuit historisch oogpunt een omgekeerde volgorde zou verwachten. Deze bijbelboeken behoren in het Jodendom tot de derde cirkel van de zog. ‘Geschriften’ die in de Tenach (ons Oude Testament) is te onderscheiden (naast de Thora en de Profeten).

Ook de verhouding tussen de boeken Ezra en Nehemia is niet eenvoudig te bepalen. Omdat beide boeken nauw samenhangen en de persoon Ezra ook in het boek Nehemia optreedt, moeten we het in de inleiding over beide boeken en personen hebben. Beide boeken en optredens moeten we allereerst lezen tegen de achtergrond van de omstandigheden waarin de teruggekeerde ballingen in Jeruzalem verkeerden. De Babylonische ballingschap (587-539) was voorbij. De Medische koning Cyrus had terugkeer van verbannen volken mogelijk gemaakt. Ook de Judeeërs mochten terugkeren naar hun land, het vroegere twee-stammenrijk rondom Jeruzalem (het tienstammenrijk was al veel eerder ten ondergegaan). Die terugkeer verliep nog niet zo soepel. Vele Judeeërs hadden zich in Babel een behoorlijk bestaan verworven. Daarentegen troffen hun terugkerende volksgenoten een verwoest land aan, bewoond door destijds achtergebleven ‘armen van het land’, inmiddels vermengd met bevolkingsgroepen van andere herkomst. Zij zaten bepaald niet op de terugkerende ballingen te wachten. Bovendien waren de grote dragende instituten van weleer – het Davidische koningshuis en de tempel – verdwenen.

Het boek Ezra

De hoofdstukken Ezra 1-6 laten zich lezen als een ‘samenvatting’ van de eerste decennia van de terugkeer. Na het in Ezra 1 genoemde edict van Cyrus (539 v. Chr.) kwam de terugkeer van de ballingen op gang en werd – met de nodige moeite en tegenstand – de herbouw van de tempel aangevat (inwijding in 515 v. Chr.) Ezra en Nehemia komen we in deze hoofdstukken nog niet tegen. Wel stadbestuurder Zerubbabel en de profeten Haggai en Zacharia.

Pas in Ezra 7 komt ‘een zekere Ezra uit Babylonië’ in beeld. Volgens de datering zitten we dan in het jaar 458 voor Chr. Als althans met de hier genoemde Perzische koning Artaxerxes de eerste vorst met die naam wordt bedoeld en niet – zoals door een aantal bijbelwetenschappers wordt verdedigd – een latere koning met dezelfde naam. In het laatste geval moet heel dit overzicht op de schop en zou Ezra pas in het jaar 397 (ver na Nehemia) naar Jeruzalem zijn gekomen. Dat geeft wel heel veel, volgens mij onnodige complicaties. Ook als we uitgaan van het jaar 458 is er tussen de hoofdstukken 6 en 7 echter een tijdssprong van ruim een halve eeuw gemaakt. We bevinden ons nu dus onder de tweede of zelfs derde generatie Judeeërs na het edict van Cyrus. Velen zijn teruggekeerd, anderen keren nog terug, weer anderen blijven waar ze waren. Tot die laatste groep behoorde dus ook Ezra, die nu echter een bijzondere missie aanvangt. Met toestemming van de Perzische koning brengt hij de kennelijk nog gebrekkige tempeldienst in Jeruzalem op orde. Ook richt Ezra zich op de handhaving van Gods wet, die blijkbaar zeer te wensen overliet. In Ezra 7:12 en 21 wordt Ezra aangeduid als ‘groot kenner van de wet van de God van de hemel’.

Het boek Nehemia

In Nehemia 1-8 horen we vervolgens over Nehemia. Zijn missie is de muren van Jeruzalem te herbouwen en daarmee de veiligheid en status van oude Davidstad te bevorderen. Ook hij wordt gemachtigd door de Perzische koning Artaxerxes, het is wel een paar jaar later. We bevinden ons in het jaar 445 (tot ca. 430) voor Chr. Net als de herbouwers van de tempel (Ezra 4 e.v.) krijgt Nehemia te maken met zware tegenstand. Nehemia is ook een kundig bestuurder van de stad, die zich bekommert om het lot van de armen (hoofdstuk 5).

In Nehemia 8-10 treedt Ezra dan weer voor het voetlicht. Hij leest de wet voor aan het volk. Het Loofhuttenfeest wordt gevierd, gevolgd door een dag van boete en gebed. Met een oorkonde wordt deze ‘verbondsvernieuwing’ bezegeld. Tot

slot vinden we in Nehemia 11-13 overzichten inzake de herbevolking van Jeruzalem, inclusief priesters en levieten. De herbouwde stadsmuur wordt ingewijd. Ook Nehemia treedt op tegen misstanden en beijvert zich voor het houden van Gods wet.

Grote gedeelten van het boek Nehemia zijn geschreven in de ik-vorm. Bijbelwetenschappers spreken over het 'Nehemia-memoir' dat de basis vormt van het bijbelboek.

'Oneffenheden' en boodschap

Deze kleine inhoudsopgave laat zien hoe het optreden van Ezra en Nehemia en hun functies elkaar deels overlappen. Ezra's focus lag op het herstel van de tempeldienst, die van Nehemia op het herstel van de stadsmuren. Beiden zetten zich echter nadrukkelijk in voor het herstel van het geestelijk leven, waarbij hun optredens en functies soms door elkaar lijken te lopen. Door bijbelwetenschappers is veel nagedacht over de ontstaansgeschiedenis van beide bijbelboeken. Behalve in het Hebreeuws, zijn er ook delen (vooral brieven) in het 'Rijks-Aramees' geschreven, de diplomatieke taal van het Perzische rijk. De hoofdstukken Nehemia 8-10 (met hoofdpersoon Ezra) worden door menigeen beschouwd als behorend tot een oorspronkelijk 'Ezra-document' (samen met het boek Ezra). Daarnaast onderscheidt men een in de eerste persoon geschreven 'gedenkschrift van Nehemia' dat grote delen van het huidige boek Nehemia omvat.

Dergelijke inzichten kunnen ons helpen om de tekst zoals we die nu kennen beter te begrijpen, inclusief 'hobbels' en verschuivingen. Vervolgens is het wel zaak ons op de ons overgeleverde tekst richten, als Woord van onze God dat we aan de ons toevertrouwde kinderen mogen doorgeven. De kern van de boodschap vat ik samen in één woord: 'kerkherstel'. Dat kan gaan om heel concrete, materiële opbouw of herbouw. De initiators Ezra en Nehemia ervoeren echter dat er nog een heel andere 'opbouw' en 'herbouw' nodig is. Die van groei in geloof en trouw in het praktische leven uit het geloof van alledag. Daar helpt geen mandaat van de Perzische koning bij. Terug naar de wet moet het (Thora – onderwijzing: dat is veel meer dan 'regels'), alsook terug naar de feesten (inclusief de sabbat) die het volk bepalen bij de grote bevrijdende daden van God.

Hoe een dergelijk 'kerkherstel' aan te vatten? Dat was niet alleen een uitdaging voor de 'gemeente' van de teruggekeerde Judeeërs in Jeruzalem, temidden van de 'multiculturele' samenleving die ze aantroffen. Het lijkt me zeer herkenbaar in vele situaties van ons kerk-zijn vandaag. Ook in de tijden van Ezra en Nehemia was er al het spanningsveld tussen 'rekkelijken' en 'preciezen', dat bijvoorbeeld tot uiting kwam in de omgang met gemengde huwelijken. Kies je dan voor een strakke lijn? Omdat de gemeenschap moet beschermd worden tegen verleidingen en wereldgelijkvormigheid? Wij kunnen de strenge regels van Ezra en Nehemia wellicht als star of 'wettisch' ervaren. We doen hen echter onrecht als we hun motivatie niet proeven: de gemeente (het teruggekeerde volk van Juda) bewaren bij Gods Woord, met een levenswandel die daaraan beantwoordt. Dan kunnen in bepaalde situaties stevige 'ommuringen' nodig zijn. Ook voor de gemeente van Christus vandaag.

Zijn er ook omstandigheden denkbaar waarin we – gedreven door dezelfde zorg om het heil - juist ruimte zouden geven? Vragen nieuwe omstandigheden soms om nieuwe keuzes? Dit gebeurt al binnen de Bijbel zelf. De omgang met ethische dilemma's in de boeken Ezra en Nehemia mogen wij ook lezen in het perspectief van het geheel van de Heilige Schrift. Dan komen we dus terecht bij Jezus en bij de brieven van het Nieuwe Testament. Ik denk aan de apostel Paulus, die in 1 Kor. 7:12 e.v. – niet minder gemotiveerd dan Ezra en Nehemia – een andere lijn kiest ten aanzien van 'gemengde huwelijken'. Uitdagingen genoeg! We wensen elkaar een boeiende en vooral vruchtbare en zegenrijke ontdekkingsreis toe!

Achtergrondinformatie

Bij het Bijbelgedeelte:

De hoofdstukken 1 en 2 van het boek Nehemia zijn geschreven in de ik-vorm; als een persoonlijk verslag van Nehemia over zijn bijzondere missie in Jeruzalem. Hoofdstuk 1 bestaat uit een hartstochtelijk gebed, waarin Nehemia de nood van het volk bij God brengt. Hoofdstuk 2:1-10 beschrijft het eerste deel van de verhooring van dit gebed. Tijdens zijn dienst als schenker van de koning vindt Nehemia bij hem gehoor met zijn verzoek om met koninklijk mandaat voor een herstelplan naar Jeruzalem vertrekken.

In vers 1 wordt ons 'Nehemia, de zoon van Chachalja' voorgesteld. Deze aanduiding helpt ons niet veel verder, over beiden hebben we geen zekere informatie uit andere bronnen. Mooi is wel de betekenis van de naam Nehemia: 'de HEER heeft getroost'. Die naam kwam vaker voor, maar is hier zeker ook toepasselijk. Niet alleen vindt Nehemia zelf troost op zijn smeekgebed in hoofdstuk 1, maar ook mag hij met zijn missie troost brengen aan de Judeeërs in Jeruzalem.

Nehemia herinnert zich nog heel precies het moment van de ontmoeting met zijn broer Chanani, waarmee het allemaal begon. Het was in de maand kislew, de derde maand van de Joodse kalender (meestal onze maand december). Chanani kwam met een aantal mannen vanuit Juda en zocht Nehemia op in de burcht van Susa: de residentie van de Perzische koning Artaxerxes, waar Nehemia als beambte in dienst was. Op Nehemia's vraag naar de welstand van de Judeeërs en Jeruzalem geeft zijn broer een schokkende diagnose: het gaat heel slecht met ze. Drie onderling samenhangende redenen worden opgesomd: 1. Ze zijn het mikpunt van spot 2. de muur van Jeruzalem is afgebroken 3. de poorten zijn in vlammen opgegaan. Zie de Inleiding voor enige achtergrondinformatie over deze omstandigheden.

Nehemia's reactie op dit bericht is die van een rouwdragend persoon (vers 4): huilend op de grond zitten, dagenlang rouwbeklag en vasten. Vgl. Job 1:2- en 2:13 voor zo'n dagenlange rouwperiode. Mooi is dan wel weer hoe Nehemia met zijn rouw ook een adres heeft. Vanaf vers 5 richt hij zich tot God. Het is een uitvoerig gebed, met plechtige liturgische formuleringen wendingen. Tegelijk is het een hartstochtelijk gebed waarin Nehemia vrijmoedig al zijn nood bij God brengt. Of zoals Maarten Luther het in een noodsituatie ooit gezegd moet hebben: 'we gooien de hele zak bij God neer'. Let er op hoe Nehemia zich aan het begin en eind van dit gebed positioneert als 'uw dienaar', die niet alleen persoonlijk, maar voor en namens al 'uw dienaren' smeekt tot God. En daartoe gebruikt Nehemia dan ook taal van de gemeenschap: liturgische gebedstaal zoals we ook kennen uit bijv. Ezra 9 en Daniël 9.

Het gebed van Nehemia begint met een uitgebreide, eerbiedige aanspraak van God (vers 5a), gevolgd door een belijdenis aangaande zijn trouw aan wie Hem liefhebben (vers 5b). Dat laatste is een mooi element, waarmee Nehemia God niet enkel prijst en looft, maar ook herinnert aan wie Hij is. Vervolgens roept Nehemia God op om gehoor te geven aan zijn aanhoudende en indringende gebed (vers 6a). Dat 'feitelijke' gebed begint met een uitvoerige schuldbelijdenis (vers 6b en 7). Net als het hele gebed bidt Nehemia hier plaatsvervangend voor het hele volk en belijdt hij de zonden wie 'wij, Israëlieten' hebben begaan. Heel subtiel klinkt aan het einde van vers 7 en begin van vers 8 tweemaal de naam Mozes. Het was Mozes aan wie God de regels gaf die de Israëlieten hebben overtreden. Maar het was diezelfde Mozes aan wie God bij Israëls ontrouw weliswaar de verstrooiing onder de volken in het vooruitzicht stelde, maar ook sprak over de mogelijkheid van terugkeer van het volk naar God en een van Godswege 'terughalen en bijeenbrengen op de plaats die Ik heb uitgekozen om er mijn naam te laten wonen' (verzen 8 en 9). Vers 10 is een compact en krachtig pleidooi op Gods blijvende relatie tot zijn volk en zijn eerdere grote bevrijdingsdaden. In vers 11a herhaalt Nehemia de oproep tot horen van God van vers 5a, waarbij 'al uw dienaren' nu als medebidders worden genoemd. Vers 11b horen we de concrete onderneming waarop het gebed is gericht. Nehemia bidt om welslagen bij zijn verzoek aan de koning die hij in zijn hoedanigheid van 'schenker' gaat ontmoeten.

Opnieuw in de ik-vorm geschreven, sluit het gedeelte 2:1-10 nauw op dit gebed aan. De gebeurtenis wordt opnieuw heel precies gedateerd en gelokaliseerd. Nehemia bedient de koning van wijn en begaat daarbij ogenschijnlijk een 'doodzonde': in het gezelschap van de koning gedraagt hij zich somber'. Dat kon een schenker de kop kosten (vgl. het 'risico' van Ester, hoofdstukken 4 en 5). De koning reageert echter meelevend en wil weten wat Nehemia dwarszit (vers 2). Daarop vertelt Nehemia over de situatie in zijn thuisland, overigens in andere woorden dan zijn broer Chanani gebruikte. Het verdreven zijn van de grond waar je voorouders zijn begraven gold zeker in die tijden als een belangrijk element. De naam Jeruzalem wordt echter niet genoemd. Dat is opvallend. Weet koning Artaxerxes wel waar zijn schenker vandaan komt? Of vermijdt Nehemia dit, we weten immers uit het boek Ester dat ook in het Perzische rijk het antisemitisme nooit ver weg was?

Op de vraag van de koning naar Nehemia's wens, richt deze zich eerst (in een enkel moment) weer tot 'de God van de hemel' (vgl. 1:4). Mooi en eerlijk, zo'n schietgebedje op dit uiterst spannende moment. Is dit ook het moment waarop Nehemia 'in het hart gelegd krijgt' (2:12) wat zijn eigen taak mag zijn, die hij in de volgende verzen verwoordt? Daarop uit Nehemia

zijn verzoek om toestemming om naar Juda te gaan en (heel algemeen geformuleerd) de stad (opnieuw zonder naam) te herbouwen.

In vers 6 lezen we hoe de koning – met zijn lievelingsvrouw aan zijn zijde – informeert naar de duur van dit project en vervolgens instemt. Daardoor bemoedigd vraagt Nehemia vanaf vers 7 verder naar de benodigde formulieren voor 1. de lange reis die Nehemia door verschillende provincies voert, en 2. de nodige materialen voor de herbouw van de stad. In vers 8 worden nu de concrete bouwdoelen nu wel concreet genoemd.

Vers 8b bevat een mooie persoonlijke belijdenis van Nehemia: 'Omdat God mij bescherming bood, gaf de koning mij de verlangde brieven.' Letterlijker vertaald, met het woord 'mij' meer naar voren in de zin en in prachtige lijfelijke beeldtaal ten aanzien van Gods hulp, zegt Nehemia: 'Toen gaf mij ze de koning, overeenkomstig de goede hand van God over mij'. Vers 9 meldt al de positieve uitwerking van de reisbrieven, mede met dank aan een door de koning verleend militair escorte. Het laatste vers van ons gedeelte laat ons evenwel onraad ruiken. Regionale leiders krijgen hoogte van het optreden van 'iemand ... die het welzijn van Israëlieten wil bevorderen', en zijn daarover zeer ontstemd. Het is de opmaat voor het vervolg.

Vers voor vers

Hoofdstuk 1:

- Vs. 1 'in de burcht van Susa': De stad Susa lag in het zuidwesten van het huidige Iran. Het is een van de oudst bewoonde steden ter wereld. Voor de Perzische koningen was Susa de winterresidentie. Zo komen we deze stad en burcht ook in de boeken Daniël en Esther tegen.
- Vs. 3 'de provincie Juda': Juda gold in het grote Perzische rijk als niet meer een kleine provincie. Hoe schrijnend in het licht van de herinnering aan Gods verkiezing van volk, land en de stad Jeruzalem, waarvan muren en poorten verwoest zijn.
- Vs. 4 'ik vastte en richtte een gebed...': een mooi voorbeeld van de 'tandem' vasten en bidden. Vasten staat in de Bijbel nooit op zichzelf, maar is een middel om los te komen van een te materiële gerichtheid of van de jachtigheid van het dagelijkse bestaan, om zich vervolgens des te meer te kunnen concentreren op belangrijke zaken. Dat betreft hier niet alleen het – door het vasten geïntensiverde – rouwproces, maar ook de gerichtheid op God toe wie Nehemia zijn smeekgebed richt. Zie Jezus woorden over 'vasten' in Mat. 6:16-18 en de samenhang met gebed in bijv. Hand. 13:2-3.
- Vs. 4 'tot de God van de hemel': Deze aanduiding van God komt vaker voor in de boeken Ezra en Nehemia en benadrukt zijn grootheid en almacht. In Ezra 1:2 gebruikt ook de heidense koning Cyrus deze titel voor Israëls God. Alleen diplomatieke hoffelijkheid, of ook erkenning? Vgl. ook Gen. 24:7, Ps. 136:26.
- Vs. 7 'uw dienaar Mozes': In het midden van dit gebed wordt Mozes als Gods dienaar voorgesteld, Aan de randen van het gebed poneert Nehemia zichzelf nadrukkelijk als Gods dienaar. Dat is een boeiende lijn, zeker als je bedenkt hoe ook Mozes hartstochtelijk pleitte voor het ongehoorzame volk (Exodus 32-33).
- Vs.11 'In die tijd was ik schenker': We kennen deze functie ook uit het verhaal van Jozef (Genesis 40). De schenker aan het Perzische hof was niet enkel de baas van alle wijnschenkers en voorproevers, maar ook persoonlijk verantwoordelijk voor de wijn van de koning die deze uit een bijzondere eivormige bokaal dronk, Mede door het persoonlijke contact met de koning had de schenker ook een bijzondere vertrouwenspositie.

Hoofdstuk 2

- Vs. 1, 'in de maand nisan, in het twintigste regeringsjaar van Artaxerxes': De maand nisan viel in het vroege voorjaar (maart/april). Het genoemde regeringsjaar duidt op het jaar 445 voor Chr. Koning Artaxerxes 1 Longimanus regeerde van 465 tot 424 voor Chr. over het immens grote Perzische rijk.
- Vs. 2 'Ik schrok hevig': een opvallend detail dat ons voor een keuze stelt. Is deze schrik 'gespeeld', waarbij we veronderstellen dat Nehemia zich bewust somber gedroeg als eerste 'actie' van zijn in 1:11 aangekondigde onderneming? Of was de somberheid onbewust Nehemia's gemoedstoestand (niet zo professioneel van een hoge functionaris), zodat hij echt schrikt van de opmerksaamheid van de koning? In het tweede geval gaan meerdere bijbeluitleggers uit van een 'tussenperiode' tussen 1:11 en 2:1. Het gebed in 1:11 (met het woord 'vandaag') suggereert evenwel een bewuste actie van Nehemia.
- Vs. 6 'een tijdstip had genoemd': Opvallend genoeg deelt Nehemia deze informatie niet met de lezers van zijn persoonlijke verslag. De koning is echter tevreden met de door hem genoemde termijn.
- Vs. 7 'de gouverneurs van de provincie Trans-Eufraat': Het betreft de grote regio Syrië en Kanaän, waarvan de door de koning aangestelde gouverneurs het konvooi van Nehemia doorgang moesten verlenen.
- Vs. 8 'Asaf, het hoofd van de koninklijke houtvesterijen': Heel wat mensen dragen de naam Asaf in het Oude Testament (bijv. een psalmdichter). Van deze Asaf weten we echter niets. Kennelijk leidde hij een soort van 'kroondomein' waar materialen voor door de koning verordende bouwprojecten werden betrokken.
- Vs. 10 'Sanballat uit Bet-Choron en Tobia, zijn Ammonitische dienaar': Er zijn goede aanwijzingen dat Sanballat op dat moment gouverneur van Samaria was. De plaats Bet-Choron moeten we ook in die streek zoeken (in het stamgebied van Efraïm; vgl. 2:19 en 13:28). Tobia is een Israëlitische naam ('de HEER is goed'), wat de aanduiding

'Maronitisch' problematisch maakt. De latere bron Flavius Josephus vermeldt een belangrijk familie der Tobiaden in Ammon in latere tijd. Hoe het ook zij: Ammon was een oude vijand en de vermelding hier roept daarom weinig goeds op voor wat volgen gaat.

Vraag

- Zou jij kunnen bidden zoals Nehemia dat deed? In welke opzichten wel of niet?

Auteur: WMB

Liederen

Psalm 137: 1 en 2

Lied 713

(=Gezang 301 LvdK)

Lied 978

(=Gezang 479 LvdK)

Zoals Nehemia

Hemelhoog 70

Jezus roept mij, ik zal volgen

Opwekking 110

Uw Woord

Hemelhoog 37

Uw Woord is een lamp voor mijn voet

Hemelhoog 494

Sta op, o kind'ren van Israël

Hemelhoog 273

Bewaar het in je hart

Bewaar het in je hart Elly en Rikkert Zuiderveld–Nieman

Auteur: PZ

Op reis om te helpen

Dit is het verhaal van Nehemia die woont in de stad Susa in het land Perzië.

Nehemia werkt als wijnschenker in het paleis van de koning.

Op een dag krijgt Nehemia bezoek van zijn broer Chanani. Chanani heeft een paar mannen uit de provincie Juda bij zich. Nehemia heeft al lang geen nieuws gehoord over Juda.

Hij stelt de mannen een hoop vragen. Hoe is het met de mensen in Juda? En hoe gaat het met Jeruzalem? Vertel me alles, het is zo lang geleden dat ik nieuws over Jeruzalem en de mensen van Juda heb gehad.'

De mannen kijken Nehemia somber aan. 'Het gaat heel slecht met de Judeeërs en met Jeruzalem. De stad is er slecht aan toe. De stadsmuur ligt in puin en de poorten zijn platgebrand!'

Nehemia schrikt van de verhalen die hij hoort. Als de mannen weg zijn, gaat hij huilend op de grond zitten. Hij eet en drinkt niets en doet niks anders dan bidden tot God. 'HEER, U bent de God van de hemel. U bent machtig en doet wat U belooft. Luister alstublieft naar mij! Ik en mijn familie en de rest van mijn volk hebben grote fouten gemaakt. We hebben ons niet aan uw wetten en regels gehouden. We hebben veel verkeerde dingen gedaan. Maar denk aan wat U heeft gezegd, HEER. Laat ons weer terugkeren naar ons eigen land. Luister alstublieft naar mijn gebed. Luister naar het gebed van alle mensen die U willen dienen. Zorg dat de koning doet wat ik hem ga vragen. Laat mijn plan zo snel mogelijk lukken.'

Een paar maanden later is Nehemia aan het werk in het paleis. Hij schenkt wijn in voor de koning. De koning ziet dat Nehemia erg verdrietig is. 'Wat zie je er slecht uit, Nehemia. Je bent toch niet ziek? Of heb je veel zorgen?' Nehemia schrikt van die vraag. 'Koning, ik voel me slecht. Ik maak me zorgen om de stad waar mijn voorouders begraven liggen. Die stad is verwoest. De mensen die er wonen hebben niks.'

De koning luistert aandachtig naar Nehemia. Dan zegt hij: 'Wat wil je mij vragen?' Voordat Nehemia antwoordt vraagt hij in stilte om hulp aan God.

Dan geeft hij de koning antwoord. 'Als u het goedvindt, koning, wilt u mij dan naar Juda sturen? Dan ga ik daar Jeruzalem weer opbouwen.' Nehemia weet dat het een grote vraag is voor de koning, maar hij moet het proberen. De koning denkt een tijdje na over de vraag van Nehemia. 'Hoelang gaat je reis duren, Nehemia? Wanneer kom je weer terug?' Nehemia geeft eerlijk antwoord op de vragen van de koning. Hij vertelt wat hij nodig heeft en hoe lang hij denkt dat hij weg zal zijn.

Dan gebeurt wat Nehemia niet had verwacht. De koning geeft hem toestemming om naar Juda te reizen. Hij geeft Nehemia zelfs alle hulp waar hij om gevraagd heeft. Het is Nehemia duidelijk dat God hem helpt met zijn plan om Jeruzalem weer op te bouwen.

Samen met een aantal soldaten en legerleiders van de koning gaat Nehemia op reis naar Juda.

Nehemia weet dat het moeilijk zal worden, maar hij moet de mensen in Juda gaan helpen.

Auteur: HVM

Ik moet gaan helpen

Inleiding

Haal je wel eens lege flessen of blikjes op? Het statiegeld kun je gebruiken om iets lekkers van te kopen. Maar je kunt het ook aan een goed doel geven! Misschien heb je meegedaan aan een sponsorloop. Rondjes rennen of lopen voor het goede doel. Jij doet iets voor anderen. Boodschappen doen voor je moeder is helpen. Het gras maaien voor de buurvrouw is ook helpen. Maar je kunt ook mensen die je niet kent helpen. Helpen door bijv. geld in te zamelen zodat anderen daar iets mee kunnen doen. Ver weg een ziekenhuis bouwen, voedselpakketten uitdelen, bijbels verspreiden.

Bijbelverhaal

Ik ben Nehemia. Mijn naam betekent: God troost. Ik ben de zoon van Chachalja. Ik woon in Susa. Ik ben schenker aan het hof van koning Artaxerxes. Ik hoor bij het Joodse volk. Wij zijn in ballingschap. We wonen niet meer in ons eigen land. Ik heb broers, een van hen heet Chanani.

Chanani kwam bij me. Samen met een aantal mannen uit Juda. 'Hoe gaat het met de Joden die niet in ballingschap zijn?', vroeg ik hen.

'Het gaat heel slecht met die mensen die nu in Juda wonen. Ze worden bespot. Weet je waarom? De muur van Jeruzalem is afgebroken, de poorten zijn verbrand'. Ik moest huilen. Ik rouwde dagenlang. Ik at en dronk niets meer. Ik bad tot God in de hemel. 'HEER, God van de hemel. Machtige God. Beloofd is bij U beloofd. U bent trouw aan iedereen die van U houdt en doet wat U vraagt. Luister God, luister naar uw knecht Nehemia. Zie toch God hoe ik dag en nacht bid. Ik bid voor uw dienaren, de Israëlieten. We hebben zondige dingen gedaan. Wij, ook ik en mijn familie. We hebben veel kwaad gedaan. We hielden uw wetten niet. De opdrachten die U aan Mozes gaf, we deden ze niet, God. Maar God, tegen Mozes hebt U gezegd: als jullie ontrouw zijn, zal Ik jullie verspreiden onder alle volken. Maar als jullie naar Mij terugkeren en je houdt aan mijn wetten en geboden, zal Ik jullie terug halen. Ik zal jullie brengen naar de plaats die Ik heb uitgekozen om er mijn naam te laten wonen. God, de Israëlieten zijn uw volk. U hebt hen bevrijd. Ach HEER, luister toch naar dit gebed van uw knecht. Naar het gebed van al uw knechten. Alle knechten die naar U willen luisteren. Heer, zorg ervoor dat ik mijn plan kan uitvoeren. Laat de koning goed voor mij zijn.'

Wat een gebed! Nehemia smeekt tot God. Hij weet dat de HEER God is. God doet wat hij belooft. Bij goede en slechte dingen. Het volk deed niet wat God bevolen had. God straft hen ervoor. Nehemia weet dat God gelijk heeft. God heeft gewaarschuwd, het volk luisterde niet, God straft. De straf is verdiend. Maar! God heeft ook beloofd dat Hij hoort als het volk weer terugkomt bij Hem. Als het volk weer wil doen wat God vraagt, dan zal Hij hen zelf weer terugbrengen. Nehemia weet dit en hij houdt God aan zijn beloften. God, maak waar wat U beloofd hebt!

Aan het eind van het gebed vraagt Nehemia of God bij hem wil zijn als hij naar de koning zal gaan. Nehemia heeft een plan. Maar voor hij zijn plan gaat uitvoeren, vraagt hij Gods hulp. Wat een les voor ons!

Wat is het plan van Nehemia? Luister.

Ik ben dus schenker bij de koning. De wijn staat op tafel. Ik pak de wijn en geef die aan de koning. De koning heeft nooit iets te klagen over mij. Ik doe mijn werk goed. De koning ziet iets aan me. Hij vraagt: 'Waarom kijk je zo somber, je bent toch niet ziek? Er is vast iets dat je dwarszit.' Ik schrik, wat nu? 'Koning, leef in eeuwigheid. Hoe zou ik niet somber zijn? De stad waar mijn voorouders begraven zijn, is verwoest. Haar poorten zijn in vlammen opgegaan.' 'Wat zou je willen?', vraagt de koning. 'Ik, Nehemia, heb gebeden tot God en Hem om raad gevraagd. Als de koning het goedvindt, als u mij toestemming geeft, laat me dan naar huis gaan. Stuur me naar Juda om de stad waar mijn voorouders begraven zijn te herbouwen.'

De lievelingsvrouw van de koning is bij de koning. De koning wil weten hoelang de reis gaat duren. Hij wil weten wanneer ik weer terug ben. Ik noem een tijd en... De koning vindt het goed! Ik mag gaan. Ik vraag de koning ook of hij brieven mee wil geven zodat ik door andere provincies kan reizen zonder in problemen te komen. Ook vraag ik om een brief voor Asaf. Asaf is de baas over het hout van de koning. Ik wil graag van het beste hout meenemen om de poorten van de stad te herbouwen. Omdat het Gods plan is, vindt de koning alles goed en krijg ik de brieven. Ik krijg zelfs officieren en ruiters mee om veilig te kunnen reizen.

Afsluiting

Bijzonder hè, dat Nehemia zo verdrietig is als hij hoort over de situatie van Jeruzalem. Het doet hem pijn dat Gods stad verwoest is. Dat de muur kapot is, dat de poorten verbrand zijn. Hij woont niet meer in Jeruzalem, maar zijn hart is er nog wel. Zijn wij onder de indruk als er vervelend gepraat wordt over God? Als er dingen gebeuren die tegen Gods wil zijn? Hoe reageren wij dan? Nehemia gaat bidden, wij mogen dat ook doen. Voor alles dat ons dwarszit, voor alles dat we zelf niet op kunnen lossen. Deel het met God! Hij wil helpen. Nehemia deed meer dan bidden alleen. Hij kwam ook zelf in actie. Hij ging zelf terug om te gaan herbouwen. In Juda woonde ook nog mensen, zij herbouwen niet. Nehemia moest uit Susa komen om te starten met de herbouw. Nehemia kreeg als baby de naam God troost. Door terug naar Juda te gaan, laat Nehemia iets van Gods troost zien. Als mensen het zelf niet (meer) zien, wil God mensen gebruiken om zijn werk te doen. Ook nu nog. Nehemia rent niet weg van zijn werk, hij vraagt toestemming. De koning vindt het goed dat hij teruggaat naar Juda. God gebruikt de koning om te starten met de herbouw van Jeruzalem.

Auteur: CdG

Geraakt!

Inleiding

Laat de kinderen een filmpje zien van een hulporganisatie. (Bijvoorbeeld EO Metterdaad, Mercy Ships of Compassion).

Misschien worden ze wel een beetje verdrietig van wat ze zien.

Waarom zouden juist deze beelden worden getoond?

De bedoeling van het filmpje is dat we geraakt worden door het verdriet of de pijn van andere mensen, zodat we iets willen geven.

Hetzelfde kan gebeuren als je iets op school ziet wat onrechtvaardig is.

Je vindt dat je iets moet doen en komt in actie. Het raakt je. Hebben jullie wel eens iets gedaan of geld gegeven om een ander te helpen?

Aan het hof

Het volk Israël heeft het zwaar. Ze zijn meegenomen naar Babel.

De muren van hun mooie stad Jeruzalem liggen in puin.

En hun leven is ook een puinhoop.

Heel lang hebben de Israëlieten niet naar God geluisterd.

Nu merken ze daar de gevolgen van. Ze zijn naar een vreemd land gebracht.

Maar God heeft hun beloofd dat ze op een dag terug zullen keren naar hun eigen land.

En wat God belooft, dat doet Hij altijd!

Nehemia is ook een Israëliet. Hij werkt aan het hof van de koning in Babel, koning Artasasta.

Hij heeft een topbaan. Hij is de wijnschenker van de koning. Een wijnschenker moet ervoor zorgen dat de koning niet vergiftigd wordt door de wijn die hij drinkt. Nehemia moet altijd het eerste slokje uit de beker nemen om er zeker van te zijn dat de koning niet vergiftigd wordt. Het leven van koning Artasasta ligt in de handen van Nehemia. Nehemia is ook een belangrijke raadgever van de koning.

Nehemia wordt geraakt

Op een dag komt de broer van Nehemia op bezoek aan het hof. Zijn naam is Chanani.

Chanani is in Juda geweest. Nehemia vraagt hem hoe het gaat met de mensen die in Juda zijn achtergebleven toen alle anderen meegenomen werden naar Babel.

Chanani vertelt aan Nehemia dat het helemaal niet goed gaat met de mensen in Juda. Ze zijn er ellendig aan toe. Er wordt met hen gespot en ze worden belachelijk gemaakt. Ook Jeruzalem is er slecht aan toe. De muren van de stad zijn afgebroken en de poortdeuren zijn verbrand.

Als de Nehemia dat hoort wordt hij overvallen door verdriet. Hij gaat op de grond zitten en dagenlang eet hij niets. Het enige wat hij wel doet is bidden. Hij stort heel

zijn hart uit voor God in de hemel en hij vertelt God alles. Hij bidt:

‘HEER, God van de hemel, U houdt zoveel van ons. Ik weet dat mijn volk veel kwaad tegen U heeft gedaan. We zijn heel erg schuldig, want we hebben niet naar U geluisterd. U heeft gezegd dat als we niet naar U luisteren dat U ons dan in een vreemd land zou brengen. Maar U heeft ook gezegd dat, als we U weer gehoorzamen, U ons terug zult brengen in ons eigen land. Ook al zijn we daar nu nog zo ver van weg. HEER, wilt U ervoor zorgen dat koning Artasasta naar mij wil luisteren en wil doen wat ik van hem vraag?’

Nehemia bij de koning

Op een dag schenkt Nehemia zoals gewoonlijk de wijn in voor de koning. Hij geeft de koning de beker aan. De koning ziet dat Nehemia ergens door geraakt is. Hij kijkt zo verdrietig.

Daar had koning Artasasta heel boos om kunnen worden. Een wijnschenker van de koning mag zich, als hij in de buurt van de koning is, niet somber gedragen. Maar koning Artasasta reageert juist heel meelevend. Hij zegt: ‘Waarom kijk je zo somber? Je bent niet ziek, dus ben je zeker heel verdrietig.’

Nehemia schrikt en zegt: ‘Mijn heer de koning, leef in eeuwigheid. Ik ben inderdaad verdrietig. Want de stad waar ik vandaan kom ligt in puin en de poorten van de stad zijn verbrand.’

De koning vraagt: ‘Kan ik iets voor je doen?’

Nehemia begint meteen weer te bidden. Bijzonder hè? Nehemia doet niets zonder het eerst aan God in de hemel te vertellen.

Dan vraagt Nehemia: ‘Zou u mij alstublieft naar Juda willen laten gaan, naar de stad waar ik vandaan kom? Ik wil de stad graag weer opbouwen.’

Nehemia wacht in spanning op het antwoord van de koning. Zou hij boos worden?

Maar nee. De koning vraagt: ‘Hoelang zal de reis duren? Wanneer denk je terug te komen?’

Nehemia geeft de koning zijn antwoord. Dan krijgt hij toestemming om naar Juda te gaan.

Nehemia vraagt ook nog aan koning Artasasta of hij brieven wil schrijven zodat hij toestemming krijgt om door de gebieden van andere bestuurders te trekken op zijn weg naar Juda. Hij krijgt zelfs een brief mee om te vragen of hij hout mee mag nemen uit het bos van de koning. Zo kan hij de stadspoorten herbouwen. In de Bijbel staat dat Nehemia deze brieven kreeg omdat God met hem was. Wat mooi hè?

Afsluiting

Nehemia had een prachtige baan aan het hof van de koning. Toch gaf hij dat op, omdat hij werd geraakt door het verdriet van zijn volk.

Zou jij dat kunnen en willen? Als je geraakt wordt door het verdriet van een ander? Zou je er dan iets aan doen, ook al moet je er zelf iets voor opgeven?

Auteur: MJ